

علوم و فنون ادبی ۱

۱- همه موارد از دیدگاه تاریخ ادبیات درست‌اند؛ به جز:

- ۱) قرن چهارم با دانشمند بزرگی چون محمدبن زکریای رازی آغاز شد و با شاعر بی‌نظیری مانند فردوسی ادامه یافت.
- ۲) در زمان سلجوقیان، بخارا عمده‌ترین مرکز فرهنگی به شمار می‌آمد و بسیاری از دانشمندان آثار ارزنده‌ای به پارسی پدید آوردند.
- ۳) در اوایل قرن پنجم بسیاری از اصطلاحات علمی، ادبی، دینی و سیاسی جدید از راه ترجمه متون عربی وارد فارسی دری شد.
- ۴) امرای سامانی با تشویق شاعران و نویسندگان کوشیدند ترکیب تازه‌ای از هویت فرهنگی، یعنی بازیافتن اندیشه ایرانی در چارچوب فرهنگ اسلامی را ترویج کنند.

۲- کدام مورد بیانگر ویژگی سبکی نثر زیر نیست؟

«علمای ماوراءالنهر را گرد کرد و از ایشان فتوای کرد که روا باشد که ما این کتاب را به زبان پارسی گردانیم گفتند: روا باشد خواندن و نبستن تفسیر قرآن به پارسی، مر آن را که او تازی نداند.»

- ۱) کوتاهی جملات
- ۲) تکرار اسم یا فعل به ضرورت معنی
- ۳) کاربرد قواعد دستوری تاریخی
- ۴) بهره‌گیری فراوان از لغات عربی

۳- نویسنده و موضوع کدام اثر «درست» است؟

- ۱) تذکرةالاولیا: عطار - شرح احوال بزرگان اولیا و مشایخ
- ۲) تاریخ الرسل و الملوک: ابوعلی بلعمی - تاریخی
- ۳) شاهنامه ابومنصوری: ابومنصور عبدالرزاق - تاریخ گذشته ایران
- ۴) قابوس‌نامه: نظام‌الملک طوسی - حکایات تعلیمی

۴- از دیدگاه تاریخ ادبیات کدام مورد غلط است؟

- ۱) آثار بر جای مانده زبان فارسی باستان، فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی است که به خط میخی نوشته شده است.
- ۲) کتاب «وستا» را موبدان برای اجرای مراسم دینی از حفظ می‌خواندند؛ تا این که سرانجام در دوره سامانی، آن را به نگارش درآوردند.
- ۳) زبان «پارتی» در دوره اشکانیان رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی نیز آثاری به این زبان، تألیف می‌شده است و در شمال و شمال شرقی ایران متداول بوده است.
- ۴) اشعار کمی به زبان پهلوی در دست است و آن چه باقی مانده، دچار تحریف‌هایی شده است. بعضی از قطعات بازمانده اشعار تعلیمی و اخلاقی‌اند.

۵- زبان‌های ایرانی میانه به چند گروه تقسیم می‌شوند و نام آن زبان‌ها چیست؟

- ۱) دو گروه: باستان و میانه
- ۲) سه گروه: باستان، پهلوی، نو
- ۳) دو گروه: پارتی و پهلوی
- ۴) سه گروه: پارتی، میانه و باستان

۶- تعداد «تشبیه» در کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) من بندهام تو شاه من ابر سیه تو ماه / من آه زخم تو راه من ناله کنم تو خواب
- ۲) رخسارش آتش و دل پختگان سپند / لعل لبش می و جگر خستگان کباب
- ۳) عشق تو آهویی است که از چشمه‌سار دل / هر تخم آرزو که برآید گیاه اوست
- ۴) لب تو آب شد و جان بیدلان آتش / غم تو کوه و دل تنگ عاشقان شیشه

۷- آرایه‌های مقابل کدام بیت «هر دو» درست است؟

- ۱) در رفتن جان از بدن، گویند هر نوعی سخن / من خود به چشم خویشتن، دیدم که جانم می‌رود (سجع - استعاره مکنیه)
- ۲) بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم / فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو در اندازیم (مراعات نظیر - ایهام)
- ۳) وقت را غنیمت دان آنقدر که بتوانی / حاصل از حیات ای جان یک دم است تا دانی (واج‌آرایی - حس‌آمیزی)
- ۴) این مطرب از کجاست که برگفت نام دوست / تا جان و جامه بذل کنم بر پیام دوست (کنایه - جناس)

۸- در کدام گزینه «نوع سجع» کلمات مشخص شده نادرست است؟

- ۱) مُلک بی‌دین باطل است و دین بی‌ملک ضایع (سجع متوازن)
- ۲) همه کس را عقل خود به کمال نماید و فرزند خود به جمال (سجع متوازی)
- ۳) محبت را غایت نیست؛ از بهر آنکه محبوب را نهایت نیست (سجع متوازی)
- ۴) تنی چند متفق سیاحت بودند و شریک رنج راحت (سجع مطرف)

۹- با توجه به «علوم و فنون» کدام گزینه غلط است؟

«نهنگی بچه خود را چه خوش گفت: / به دین ما حرام آمد کرانه
به موج آویز و از ساحل پیرهیز / همه در باست ما را آشیانه»

- ۱) شعر در رده «ادبیات تعلیمی» می‌توان جا داد.
- ۲) بهره‌گیری از تمثیل برای بیان مفهوم: روپارویی شجاعانه با اتفاقات.
- ۳) علامت هجاهای ابیات (ل- / - - - ل / - - - - ل / - - - -) است.
- ۴) کلمه قافیه در بیت اول دو «صامت» و سه «مصوت» دارد.

۱۰- با توجه به عنوان هجا، «الگوی هجایی» در کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) هجای بلند = صامت + مصوت بلند + صامت - سر
- ۲) هجای کوتاه = صامت + مصوت کوتاه - که
- ۳) هجای کشیده = صامت + مصوت کوتاه + دو صامت - سبز
- ۴) هجای کشیده = صامت + مصوت بلند + یک صامت - آب

۱۱- مفهوم کدام بیت با بیت مقابل، تناسب دارد؟ «گویند روی سرخ تو سعدی که زرد کرد / اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم»

(۱) سهل باشد «طور» اگر از یکدیگر پاشیده است / صد چنین مجموعه را از هم مجزا کرد عشق

(۲) محو شد چون شبنم گل در فروغ آفتاب / تا رخ خود را به چشم ما تماشا کرد عشق

(۳) هر دو عالم خاک شد تا عشق سر پایین فکند / غوطه در خون زد جهان تا دست بالا کرد عشق

(۴) ریخت دریا در گریبان قطره کم ظرف را / ذره ناچیز را خورشید سیما کرد عشق

۱۲- مفهوم عبارت مقابل در کدام گزینه‌ها به‌درستی آمده است؟ «هر که به تأدیب دنیا راه صواب نگیرد، به تعذیب عقبی گرفتار آید»

(الف) خداوند با امتحان‌های الهی راه درست را به انسان می‌آموزد. (ب) راه درست، انسان را از عقوبت الهی نجات می‌دهد.

(پ) دوری از گناه و نادرستی‌ها، انسان را رستگار می‌کند. (ت) عذاب الهی در قیامت قطعی و حتمی است.

(۱) الف، ت (۲) ب، پ (۳) الف، پ (۴) پ، ت

۱۳- مفهوم مقابل کدام بیت نادرست است؟

(۱) برو شادی کن ای یار دل افروز / غم فردا، نشاید خورد امروز (دم را غنیمت شمردن)

(۲) هر کجا دردی است درمانیش هست / درد عشق است آنکه درمانیش نیست (درمان‌پذیری عشق)

(۳) گر اظهار پشیمانی کند گردون مشو ایمن / که بد عهد از پشیمانی، پشیمان زود می‌گردد (بی‌وفایی دنیا)

(۴) پای استدلالیان چوبین بود / پای چوبین سخت بی‌تمکین بود (ناتوانی عقل انسان)

۱۴- مفهوم «تحمل سختی در راه عشق، بی‌توجهی معشوق، جاودانگی آب حیات» به‌ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

(الف) پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی / گوش کشیده است از آن گوش به من نمی‌کند

(ب) سعدی از این چشمه حیوان که خورد / سیر نگردد به مرور ای صنم

(پ) گر در طلبت رنجی ما را برسد شاید / چون عشق حرم باشد، سهل است بیابان‌ها

(ت) بر سر خشم است هنوز آن حریف / یا سخنی می‌رود اندر رضا؟

(۱) پ، الف، ب (۲) ت، پ، ب (۳) ب، الف، پ (۴) ت، الف، پ

۱۵- مفهوم همه ابیات یکسان است، به‌جز:

(۱) هر که می‌خواهد که از سنجیده گفتاران شود / بر زبان بند گرانی از تأمل بایدهش

(۲) نیشکری باش ز پری خموش / چند زدن چون نی خالی خروش

(۳) سخن تا نگویی تو شاهی بر آن / چو گفتمی شود شاه تو آن زمان

(۴) حذر کن ز نادان ده مرده‌گوی / چو دانا یکی گوی و پرورده‌گوی